

PS-KNPS.431.2.35.2014.EK

**Pan
Jerzy Konopski
Dyrektor MOPS – Oddział RDD
Legnica**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

W dniu 5 grudnia 2014 r. na podstawie art. 122 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2013 r., poz. 135, ze zm.) zespół kontrolny w składzie Edyta Kubicka - starszy inspektor wojewódzki, przewodnicząca oraz Piotr Szafarowicz - starszy inspektor wojewódzki, kontroler z Wydziału Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu przeprowadził kontrolę problemową w trybie zwykłym w Rodzinnym Domu Dziecka w Legnicy, przy ulicy Heweliusza 12/1, zwanym dalej Placówką lub Domem.

Zakres kontroli obejmował realizację zadań placówki opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego w zakresie dokumentowania pracy opiekuńczo – wychowawczej wynikającej z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej i rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 292, poz.1720).

Kontrolę przeprowadzono w oparciu o Plan Kontroli Wojewody Dolnośląskiego na II półroczu 2014 r. zatwierdzony w dniu 24 czerwca 2014 roku. W okresie objętym kontrolą, tj. od 1 stycznia 2013 roku do 13 listopada 2014 roku funkcję Kierownika Placówki sprawowała Pani Barbara Sobejko odpowiedzialna za wykonywanie zadań w obszarach kontrolowanych zagadnień. Projekt wystąpienia pokontrolnego został dostarczony jednostce kontrolowanej za zwrotnym potwierdzeniem odbioru dnia 22 grudnia 2014 r. Zgodnie z art. 40 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. 185, poz. 1092), kierownik tej jednostki w terminie 7 dni roboczych wniósł zastrzeżenia do projektu wystąpienia pokontrolnego (wpłynęły one faxem do tut. Wydziału dnia 2 stycznia 2015 r., natomiast pocztą papierową 8 stycznia 2015 r.). Kierownik komórki kontrolującej rozpatrzył wniesione zastrzeżenia i stanowisko w ich sprawie wraz z uzasadnieniem przesłał kierownikowi jednostki kontrolowanej, który odebrał je 13 stycznia 2015 r. Zastrzeżenia zostały oddalone. W związku z powyższym w zakresie działalności Placówki objętej kontrolą wydaje się ocenę pozytywną z nieprawidłowościami.

Uzasadnieniem powyższej oceny jest ustalony w czasie kontroli stan faktyczny i prawny.

Postępowanie kontrolne zostało przeprowadzone na podstawie dokumentów przedłożonych przez Kierownika Placówki, tj.: regulaminu, diagnoz, planów pomocy, kart pobytu dzieci, protokołów i wniosków z posiedzeń zespołów do spraw okresowej oceny

sytuacji dziecka, ewidencji dzieci, dokumentacji dołączonej do skierowania dziecka do placówki, dokumentacji potwierdzającej pracę z rodziną biologiczną, zgłoszeń do ośrodków adopcyjnych, dowodów wypłaty kieszonkowego oraz informacji dotyczącej samowolnych opuszczeń placówki.

Placówka opiekuńczo-wychowawcza typu rodzinnego w Legnicy jest komórką organizacyjną Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Legnicy. Jako Rodzinny Dom Dziecka została utworzona z dniem 1 grudnia 1979 r. decyzją Prezydenta Miasta Legnicy z dnia 5 listopada 1979 r. Uchwałą Nr XIV/11/03 Rady Miejskiej Legnicy z dnia 27 października 2003 roku, RDD został zlikwidowany z dniem 31 grudnia 2003 r. Od 1 stycznia 2004 roku Rodzinny Dom Dziecka działa w strukturach organizacyjnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Legnicy.

Zarządzeniem Nr 61/2007 Dyrektora MOPS z 20 grudnia 2007 r. wprowadzono Regulamin Organizacyjny Placówki, z którego wynika, że przyjęła ona nazwę: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Legnicy Rodzinny Dom Dziecka.

Zarządzeniem Nr 1/2010 Dyrektora MOPS z dnia 17.02.2010 r. zmieniono treść Regulaminu, m.in. - Placówka otrzymała nazwę - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Legnicy Oddział Rodzinny Dom Dziecka.

Ostatni, aktualny Regulamin Organizacyjny Placówki jest załącznikiem do Zarządzenia Nr 6/2012 Dyrektora MOPS w Legnicy z dnia 3 kwietnia 2012 r. Zgodnie z jego treścią, jak również zgodnie z treścią § 6 Regulaminu Organizacyjnego MOPS, wprowadzonego w życie Zarządzeniem Nr 31/2013 Dyrektora MOPS z 18 października 2013 r. Rodzinny Dom Dziecka, jest nadal komórką organizacyjną MOPS w Legnicy. Zapisy Regulaminu Placówki wskazują, że Domem kieruje Kierownik, który bezpośrednio podlega Dyrektorowi MOPS w Legnicy. Art. 97 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wskazuje, że placówką opiekuńczo-wychowawczą kieruje dyrektor.

Decyzja Nr PS-IA.9013/19/08 z dnia 19.02.2008 r. w której wydano zgodę Wojewody Dolnośląskiego na funkcjonowanie Rodzinnego Domu Dziecka jest, od przynajmniej 2010 roku, niezgodna z Regulaminem Placówki i Regulaminem MOPS-u. W trakcie kontroli stwierdzono, że oba dokumenty posługują się nazwą Domu jako: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Oddział Rodzinny Dom Dziecka, natomiast w decyzji jest Rodzinny Dom Dziecka. Do dzisiaj nie zostało to uregulowane.

(Dowód: akta kontroli str. 9-27)

Placówka mieści się przy ulicy Heweliusza 12, w bloku mieszkalnym. Zajmuje cały parter, w jej skład wchodzi dwa połączone mieszkania. Piątka aktualnie przebywających w Placówce dzieci zajmuje pokoje jedno i dwuosobowe. Poza tym są dwie łazienki, dwie toalety, wspólna kuchnia z aneksem jadalnym, pokój stołowy. Pomieszczenia są czyste i wyposażone w odpowiedni sprzęt, dostosowany do wieku dzieci. W niektórych pokojach są piętrowe łóżka.

Zgodnie z § 8 ust. 1 pkt 1-5 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej, przy kierowaniu dziećmi do placówki należy dołączyć stosowną dokumentację. W okresie objętym kontrolą przyjęto jedną dziewczynkę w dniu 2 grudnia 2014 r. W jej teczce osobowej znajduje się postanowienie sądowe, skierowanie do placówki, odpis aktu urodzenia, dokumentacja: medyczna, szkolna, dotycząca rodziny oraz potwierdzenie zameldowania. Ponadto, wraz ze skierowaniem dołączono diagnozę pedagogiczną sporządzoną 6 listopada 2014 r. Większość dokumentów opracowana była przez pracowników Pogotowia Opiekuńczego w Legnicy, z którego przyszła dziewczynka. W kontrolowanym okresie, tj. po 1 stycznia 2013 roku odszedł z Placówki w październiku tego roku jeden chłopiec, został adoptowany.

(Dowód: akta kontroli str. 23)

Na podstawie § 14 ust.1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej, niezwłocznie po przyjęciu dziecka do placówki psycholog lub pedagog powinien sporządzić diagnozę. Wszystkie dzieci mają ją opracowaną przez pracowników – psychologów z MOPS Zespół ds. Pieczy Zastępczej lub Oddziału Ośrodka Interwencji Kryzysowej. Jak określono w dokumencie, jest on diagnozą stanu emocjonalnego wychowanka z konkretnego dnia. Nie wskazano natomiast daty jego opracowania. W większości diagnoz niewiele informacji odnosiło się do przyczyn kryzysu i jego wpływu na rozwój dziecka, do relacji dziecka z najbliższym otoczeniem, rozwoju dziecka. Niektóre zawierały wybiórczo opisy potrzeb i mocnych stron dziecka. W największym stopniu diagnoza Ewy S. zawierała wyznaczniki zawarte w § 14 ust. 3 i 4 ww. rozporządzenia. Analiza wszystkich diagnoz pozwala stwierdzić, że dokument ten w niewielkim stopniu może być podstawą do opracowania planu pomocy, pomimo, że w większości są wskazówki do pracy z dzieckiem. Diagnoza stanowi krótką charakterystykę stanu emocjonalnego dziecka. Pod dokumentem nie ma podpisu osoby, która ją bezpośrednio sporządziła.

(Dowód: akta kontroli str. 26)

Kierownik Placówki w porozumieniu z wychowankiem i ewentualnie z asystentem rodziny (rodzina jednej wychowanki miała go przydzielonego, ale zrezygnowała) opracowuje dla każdego dziecka plan pomocy (PP) wynikający z § 15 ust. 1 cyt. rozporządzenia. Plan sporządzany jest niebawem po opracowaniu diagnozy, a następnie co pół roku jest modyfikowany, co jest zgodne z art. 138 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Sposób prowadzenia planu nie pozwala stwierdzić, co jest w nim modyfikowane, ponieważ co pół roku powstaje nowy dokument w tym zakresie, bez odnośników i oceny wcześniej realizowanych działań. W dokumencie tym określone są cele i działania długo – i krótkoterminowe w poszczególnych obszarach: rodzinnym, zdrowotnym, pedagogicznym, psychologicznym oraz dotyczącym umiejętności społecznych i usamodzielnienia, co wynika z zapisów § 15 rozporządzenia w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej. Nie ma natomiast określonych terminów realizacji tych celów. W każdym obszarze wyznaczony jest cel główny.

(Dowód: akta kontroli str. 26)

Obligatoryjnym dokumentem prowadzonym w Placówce jest karta pobytu dziecka, o czym mówi § 17 ust. 2 ww. rozporządzenia. Analizowane karty zawierały opis postępów w nauce, stanu zdrowia, aktualnej sytuacji prawnej i rodzinnej dziecka oraz znaczące wydarzenia. Ustalono, że wychowankowie mają systematycznie w każdym miesiącu prowadzone i uzupełniane karty.

(Dowód: akta kontroli str. 27)

Na podstawie § 17 ust. 5 rozporządzenia w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej w Placówce winna być prowadzona ewidencja dzieci. W kontrolowanym Domu jest ona w postaci list, każdorazowo uaktualnianych, przy zmianie wychowanków. Zawiera ona następujące informacje: imię i nazwisko dziecka, datę urodzenia, imię i nazwisko rodziców, adres ich zamieszkania oraz adres ostatniego zamieszkania dziecka.

(Dowód: akta kontroli str. 27)

W Domu zwoływany jest zespół do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka. Jego posiedzenia odbywają się co pół roku. W kontrolowanym okresie zespół zebrał się: 30.04.2013 r. i 30.10.2013 r., 30.04.2014 r., 30.10.2014 r. W jego składzie byli: Dyrektor MOPS, Kierownik Placówki, Kierownik Zespołu ds. Pieczy Zastępczej. Na posiedzenie Zespołu Kierownik Placówki, zgodnie z obszarami wskazanymi w art. 136 ww. ustawy, przygotowuje ocenę sytuacji każdego dziecka, która w trakcie posiedzenia jest omawiana już

przez wszystkich jego członków. Następnie Zespół formułuje na piśmie wniosek dotyczący zasadności dalszego pobytu wychowanka w Placówce wraz z uzasadnieniem, Dyrektor MOPS go podpisuje, a Kierownik Placówki przesyła do właściwego sądu. Przedstawiono właściwe potwierdzenia wysyłki i odbioru listów poleconych.

(Dowód: akta kontroli str. 24)

Analizie kontrolnej podlegały także dokumenty dotyczące pracy z rodziną biologiczną wychowanków. Kierownik Domu odnotowuje wszelkie kontakty w kartach tzw. kontaktów z rodziną. Czwórka podopiecznych ma na nie zgody, a niektórzy posiadają też wydane przez Sąd postanowienia w sprawie przepustek na wyjazdy i pobyty w domach w dni wolne od nauki. Dzieci mogą korzystać z tej możliwości, ale nie zawsze chcą. W przypadku nowoprzyjętej dziewczynki sprawa ta jeszcze nie została uregulowana, natomiast matka jednego wychowanka złożyła wniosek o przywrócenie jej władzy rodzicielskiej, co w opinii Kierownika Placówki jest możliwe po spełnieniu określonych warunków. Wszystkie inicjatywy podejmowane ze strony biologicznych rodzin zmierzające do podtrzymywania więzi z dziećmi (telefony, odwiedziny) są akceptowane przez prowadzących Dom i delikatnie monitorowane.

Na dzień kontroli dwójka dzieci wolnych prawnie, zgodnie z art. 100 ust. 4 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, została zgłoszona do ośrodka adopcyjnego. Jedna z wychowanek jest już pełnoletnia, jej zgłoszenie do OA przesłano 1.03.2012 r., dziewczyna wówczas równocześnie złożyła oświadczenie, że nie wyraża zgody na adopcję. Druga z wychowanek została zgłoszona do OA też 1.03.2012 r., jest zainteresowana przysposobieniem. Jej sprawa jest monitorowana przez Kierownika Placówki. W okresie kontrolowanym został przysposobiony M. K., jego biologiczni rodzice zostali pozbawieni praw 28.02.2013 r., do OA zgłoszono go 21.05.2013 r. Odszedł z Domu 25.10.2014 r.

(Dowód: akta kontroli str. 24,25)

Zgodnie z § 18 ust. 1 pkt 8 rozporządzenia w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej w Placówce wypłacana jest wychowankom kwota pieniężna do własnego dysponowania. Listy wypłat kieszonkowego potwierdzają, że przyznawane dzieciom środki mieszczą się w granicach określonych prawem. Stawki te mogą być w ramach nagród zwiększane. Nie ma natomiast określenia stałych, wyjściowych wysokości kwot. Czasem więc wychowanek może dostać 15 zł, albo 10 zł, a w następnym miesiącu może to być już 25 zł, np. za dobre zachowanie. Wychowankowie podpisem potwierdzają odbiór pieniędzy. Wskazano, aby uściślić i określić wysokość kieszonkowego.

(Dowód: akta kontroli str. 25)

W § 5 rozporządzenia w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej wskazano czynności, które powinny być podjęte w przypadku nieusprawiedliwionej nieobecności dziecka w Placówce. W Domu nie zdarzyła się ucieczka wychowanków, natomiast prowadzący ma wiedzę jakie podjąć kroki w takiej sytuacji, procedura w tym zakresie została określona w § 5 Regulaminu Placówki.

(Dowód: akta kontroli str. 24)

W kontrolowanym okresie, tj. od 1 stycznia 2013 roku do dnia kontroli, procedurę usamodzielnienia wszczęto w stosunku do wychowanki urodzonej 04.11.1995 r., która pełnoletność osiągnęła 04.11.2013 r. Dziewczyna, zgodnie z indywidualnym programem usamodzielnienia zadeklarowała chęć pozostania w Placówce do czasu ukończenia nauki. Otrzymała na to zgodę Kierownika Placówki i Dyrektora MOPS. Opiekun usamodzielnienia został wyznaczony 18.11.2013 r., wyraził pisemną zgodę na pełnienie tej funkcji. Tego samego dnia opracowano indywidualny program

usamodzielnienia. Terminy sporządzenia obu dokumentów zostały przekroczone, zgodnie bowiem z obowiązującymi od 1 stycznia 2012 roku przepisami w tym obszarze, tj. art. 145 ust. 2 i 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, osoba usamodzielniana wskazuje co najmniej na dwa miesiące przed osiągnięciem przez nią pełnoletności osobę, która podejmuje się pełnienia funkcji opiekuna usamodzielnienia, natomiast indywidualny program usamodzielnienia przygotowuje osoba usamodzielniana wraz z opiekunem usamodzielnienia lub koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej co najmniej miesiąc przed osiągnięciem pełnoletności. Wskazane jest w przyszłości przestrzegać ww. terminów. Dokumentacja została przesłana do MOPS w Legnicy i zatwierdzona przez jego Dyrektora. W dniu 24.04.2014 r. wychowanka otrzymała odpowiedź z Zakładu Gospodarki Mieszkaniowej w Legnicy, w której poinformowano, że została wpisana na listę osób oczekujących na przydział mieszkania.

(Dowód: akta kontroli str. 25)

W wyniku zakończonej kontroli problemowej stwierdzono nieprawidłowości:

1. Nazwa Placówki wynikająca z jej Regulaminu jest niezgodna z decyzją Wojewody Dolnośląskiego.
2. Osobą bezpośrednio prowadzącą i kierującą Placówką jest kierownik.
3. Diagnozy psychofizyczne nie zostały sporządzone zgodnie z obowiązującymi przepisami.
4. Placówka jest komórką organizacyjną MOPS w Legnicy.
5. W planach pomocy dziecku nie określono czasu realizacji działań oraz celów długo- i krótkoterminowych.

Wobec dokonanych ustaleń wydaje się zalecenia pokontrolne:

Zalecenia:

1. Należy doprowadzić do zgodności z decyzją Wojewody nazwę Placówki.
Podstawa prawna: art.101 ust. 1 i ust. 2, art. 106 ust. 4 pkt 2 lit. h ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (j.t. Dz. U. z 2013 r., poz. 135 ze zm.)
Termin realizacji: 30 kwietnia 2015 r.
2. Należy uregulować kwestię zatrudnienia na stanowisku dyrektora osoby bezpośrednio prowadzącej i kierującej Placówką.
Podstawa prawna: art. 97 ust. 1 i ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (j.t. Dz. U. z 2013 r., poz. 135 ze zm.)
Termin realizacji: 30 kwietnia 2015 r.
3. Należy każdemu dziecku sporządzić diagnozę psychofizyczną.
Podstawa prawna: § 14 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej, (Dz. U. z 2011 r., Nr 292, poz. 1720).
Termin realizacji: 30 marca 2015 r.
4. Należy wyodrębnić Placówkę ze struktur Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Legnicy.
Podstawa prawna: art. 2 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (j.t. Dz. U. z 2013 r., poz. 135 ze zm.)
Termin realizacji: 30 czerwca 2015 r.
5. W planach pomocy należy określić czas realizacji celów i działań długo- i krótkoterminowych.
Podstawa prawna: § 15 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej, (Dz. U. z 2011 r., Nr 292, poz. 1720).
Termin realizacji: na bieżąco.

Pouczenie

Zgodnie z art. 197 d ust.1, 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2013 r., poz. 135 j.t. ze zm.), kontrolowana jednostka, której wydano zalecenia pokontrolne, może w terminie 7 dni od dnia otrzymania tych zaleceń, zgłosić do nich zastrzeżenia.

Kierownik jednostki kontrolowanej w terminie do **10 maja 2015 roku** proszony jest o przekazanie Wojewodzie Dolnośląskiemu informacji o sposobie wykonania zaleceń lub wykorzystania wniosków lub przyczyn ich niewykorzystania, bądź o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Dorota Urzybowska
Z-CAD REKTORA
Wydziału Polityki Społecznej

